

LUP – lokal utvecklingsplan

2023 - 2024

RENGSJÖ VÄXBO BYGDER I SAMVERKAN

BOLLNÄS KOMMUN HÄLSINGLAND GÄVLEBORGS LÄN

Dokumentet pryds med tecknade bilder som skapats av elever i årskurs 3 till 6 på Rengsjö skola. Temat på uppgiften eleverna fick var "Mitt Rengsjö/ Mitt Växbo".
Bild framsidan: Foto Yngve Norgren Västra Höle Rengsjö

Innehåll

Inledning 6

Tecknade bilder 6

Syfte 6

Mål 6

LUP – lokal utvecklingsplan 6

LEA - Lokalekonomisk analys 6

Dåtidens bygder – om fornlämningar, linet, människan och platsen. 7

Rengsjö 7

Fornlämningar 7

Lantbruksbygd 7

Växbo 8

Växbo kvarn 8

Mälteriet 8

Växbo skola 8

Växbo kapell 9

Stora branden i Växbo 1882 9

Rengsjö/Växbo 2022 10

Rengsjö 11

Växbo 11

Service 12

Besöksmål 12

Fritid och Föreningsliv 13

Föreningar Rengsjö/Växbo 13

Natur och Kultur 13

Samlingslokaler 13

SWOT-analys 14

Lokalekonomisk analys - Rengsjö/Växbo i siffror 15

Nuläge 15

Kort självbiografi i siffror (2018) 15

Befolkningsutveckling 16

Hur försörjer vi oss?	16
Stora Arbetsplatser	16
Näringsgrenar utifrån antal arbetsställen	16
Förvärvsarbetande personer	17
Arbete och Pendling	18
Kommunikationer	18
Pengar lägger vi på	19
Inkomster och Utgifter	19
Utmaningar	20
Ökad köptrohet till Lötens Handel	20
Tillgång till fler bostäder och lägenheter	20
En stabil boendekedja i Rengsjö/Växbo	20
Möjligheter & Potential.....	21
Hur kan jag vara med och göra skillnad?	22
Strategiska utvecklingsområden	23
Vår vision inför framtiden	23
Strategiska utvecklingsområden	23
Bostäder	23
Service.....	23
Infrastruktur.....	23
Samverkan	23
Upplevelser och aktiviteter	24
Vad är en översiktsplan?.....	25
Bollnäs - möjligheternas kommun	25
Översiktsplanen behandlar bland annat	25
Behov av Översiktsplan för Rengsjö/Växbo	25
Övrigt.....	26
Kontakt	26
Källor.....	26
Länk till föreningar.....	26
Bilaga 1 – 48 Teckningar av elever åk 3 till åk 6 Tema "Mitt Rengsjö/Mitt Växbo"	27

Inledning

Denna lokala utvecklingsplan med lokalekonomisk analys är framtagen för bygderna Rengsjö/Växbo i Bollnäs kommun, Gävleborgs län. Den är sammanställd utifrån processkvällar och workshops där vi ordsbor tillsammans jobbat fram resultaten. Arbetet började i oktober 2019 och har pågått sedan dess. Processen har genomförts via projektet Förädlingsmackapären med processledare från Hela Sverige ska leva X-ing Gävleborg.

Målgrupp för vår lokala utvecklingsplan är ordsbor, företagare, ideella föreningar, kommunala tjänstepersoner och politiker, övriga myndigheter, nyanlända, familjer som vill flytta hit, familjer som söker fritidsboende – ja, alla som har intresse för just Rengsjö och Växbo.

Framtagen lokal utvecklingsplan färdigställdes i oktober 2022 och gäller för perioden 2023 till 2024. Den ska revideras senast vart annat år av oss bybor. Sammankallande är föreningarna Rengsjö Framtid och Nya Växbobygden.

Tecknade bilder

Vår lokala utvecklingsplan pryds av tecknade bilder av elever från åk 3 till åk 6 på Rengsjö skola. De fick en uppgift där de skulle rita en teckning av "mitt Rengsjö/mitt Växbo".

Syfte

Ta fram gemensam målbild för hur vi som bor i Rengsjö/Växbo tillsammans kan vara med och bevara och utveckla Rengsjö/Växbo.

Mål

Att bevara och utveckla Rengsjö/Växbo.

LUP – lokal utvecklingsplan

Grunden för LUP ligger i inventering av lokalsamhället och det omgivande samhället, SWOT-analys* och visioner om den egna bygdens utveckling. LUPens styrka ligger i det processinriktade arbetet som vaskar fram lokalt förankrade goda idéer för bygdens utveckling och framtid.

LEA - Lokalekonomisk analys

En LEA ger en nulägesbild baserad på statistiska och inhämtade fakta och kan liknas vid en ekonomisk marknadsundersökning. Hur stor del av de lokala ekonomiska tillgångarna spenderas i våra samhällen och hur stor del läcker ut? Analysen är ett verktyg som visar på medvetna val som den lokal befolkningen kan göra för att stärka den lokala ekonomin.

*SWOT-analys – bygdens styrkor, svagheter, möjligheter och hot (se sidan 14).

Dåtidens bygder – om fornlämningar, linet, människan och platsen.

Rengsjö

Rengsjö är en gammal socken, belägen mellan Bollnäs och Söderhamn i södra Hälsingland. Redan under den yngre stenåldern finns det bevis för att människor levde och verkade i bygden.

Mellan åren 1863 - 1973 var Rengsjö en borgerlig kommun. Sedan 1974 tillhör Rengsjö Bollnäs kommun. Rengsjö består av många olika byar med skiftande namn som närmare namnges under rubriken Byar

Namnet Rengsjö är svårt att härleda men de flesta forskare tycks vara överens om att namnet kommit från en mansperson som tagit området i besittning.

Fornlämningar

Från stenåldern finns lösfynd och från järnåldern finns några gravhögar.

Lantbruksbygd

På 1790-talet fanns det 66 bönder, 11 torpare, 7 hantverkare och 26 soldater i Rengsjö. Socknens invånare levde av åkerbruk, boskapskötsel och linodling. Dessutom hade man med framgång börjat att plantera äppelträd, vinbärs- och krusbärsbuskar. Det fanns 132 hästar, 486 boskapsdjur, 568 får, 626 getter och 131 svin. I skogarna var det vanligt med björn, varg och lo.

En av de många soldater som levde i Rengsjö den här tiden var Anders Lilja. Omkring 1764 kom han hem från Pommerska kriget i Tyskland och hade då bland annat med sig några potatisar. Dessa satte han vid det gamla soldattorpet Krigs nära kyrkan och där antas att det första potatislandet i Rengsjö låg.

I slutet av 1700-talet förrättades barnundervisningen rotevis av församlingens klockare. År 1842 kom folkskolestadgan och det bestämdes att det i varje socken skulle finnas minst en skola. Samma år fick Rengsjö sin första skolstyrelse men det dröjde ända till 1851 innan man kunde börja undervisningen i den då nybyggda Kyrkskolan. Den nuvarande Kyrkskolan var färdigbyggd 1936 och förutom den har det funnits fasta skolor i Höle, Österböle, Berga och Glössbo.

Många affärer

Under årens lopp har det funnits många som drivit handelsverksamhet i Rengsjö. Så sent som 1950 - 60 fanns det två affärer i Glössbo, en i Västra Höle och en i Östra Höle. Nere vid Lötén fanns Konsum, Nilssons och Löténs Handel. Dessutom fanns det en blomsteraffär, ett urmakeri, frisörer, två kaféer och två bagerier. Löténs hade också en filial i Berga.

1907 kom elektriciteten till Rengsjö sedan disponent Anders Jonsson vid Höjen monterat en turbin vid Höjens Verkstäder. Där pågick mellan åren 1915 - 1920 tillverkning av bilar, den s k Rengsjöbilen som gjordes i sammanlagt 7 exemplar.

År 1929 startade samma disponent en masonitfabrik, Midnäs, som var igång fram till 1968 då fabriken lades ned. Under den här perioden hade Rengsjö sin storhetstid då runt 200 personer som mest arbetade vid fabriken. Man tillverkade masonitplattor, som under namnet Fibrex, exporterades över hela världen. När tillverkningen var som störst hade Rengsjö en befolkning på över 1900 personer.

Växbo

Då Växbo by från begynnelsen utgjordes av fäbodrar och bodeland till moderbyn i andra ändan av Växsjön torde den inte kunna räknas som egen självständig by från förkristen tid. Belägg finns dock från 1400-talet, men såväl bebyggelsen som namnet är äldre än så. Det äldsta kända namnet är Växsjö Bodhar, som sen blev Wexsiöbodh och Vexebod, så Växsiöbo och Wexbo, Wexbo och slutligen Växbo.

Tidigt skedde uppdelning i de Västra bodarna vid Växsjöns östra strand, även kallade Väst i bodarna, nu Västra Växbo. Östra bodarna samlade i en klunga öster om Västersjön, numera östra Växbo. År 1535 fanns i Vexiö Bodhar 10 hjälpskattebetalare.

Växbo kvarn

Den kvarn som finns på platsen idag byggdes 1869 av en byggherre Veng från Marma. Troligtvis har det stått en äldre kvarn på samma ställe, men det är okänt om dessa uppgifter stämmer.

Tre delägare fanns i kvarnen under dess drift. Dock var maskineriet i kvarnen ganska dåligt utifrån de vattenförhållanden som fanns. Kvarnen har under årens lopp byggts om och moderniserats för att fungera bättre. Även vattendriften har under åren förbättrats dels dammen, dels fallhöjden. Den drevs av tre turbiner.

Under åren har dammen skötts av ett antal mjölnare i turordning; Lubell, P Abrahamsson och E G Jansson. Den siste mjölnaren var Per Vannqvist *1879 + 1966.

Man malde korn till gröpe som djurfoder. Råg/vete till finare mjöl typ rågmjöl och

vetemjöl. Grynkvarnen malde korngryn till pölsa.

Mälteriet

Det byggdes i början av 1900-talet bredvid kvarnen och står fortfarande kvar på samma plats. Mälteriet drevs inte så länge, utan sista mältningen gjordes 1931. Olov Glad, bagar Jonas och Hans Rehnvall är några av mältarna som drev mälteriet. Det var korn som mältades till malt. Det användes främst till ölbryggning och andra drycker.

Växbo skola

Första gången lärare omnämns i Växbo är 1765. Det är kyrkoherden som omnämner en soldat Isak Östberg. Kyrkoadjunkter får tillsynsansvar över skolmästarna i byar och ska biträda i undervisningen. Växbo hörde till tredje fjärdingen. 1772 bedrevs undervisningen i Växbo av avskedade soldaten Roth. Undervisningen försämrades efter 1802. År 1813 kom i Röstefjärdingen, som Växbo tillhörde, en lärare husmannen Abraham Abrahamsson från Röste. Undervisningen skedde då under vinter och vår. Åren 1816–51 bedrev skraddargesällen Anders Gustav Vågberg undervisning i Växbo.

År 1847 anställde fasta skolan i Säversta, Bollnäs, en examinerad lärare till hjälp för oexaminerade lärare i byarna. Det fanns då en skyldighet för hemmansägarna att upplåta lokal för undervisning. I Växbo bedrevs undervisning under 2 v med 40 elever. År 1851 indelades socknen i fyra distrikt. I tredje distriktet (Växbo) blev skraddaren Jon Mattson lärare. Dock var kunskaperna inte så bra. I ett protokoll från 1864 beskrevs "barnens kunskaper som mycket ringa".

År 1870 – 74 bedrevs undervisningen i Växbo av Olof Wallin, den förste med viss lärarutbildning. Han blev efter 1874 bonde på Växbo Nr 10 "Per Lars". Vid den tidpunkten hade Växbo ett eget skolhus på den plats som skolan haft tills dess nedläggning i början av 1990 talet. En lärare som betytt mycket för Växbo och som verkade under lång tid var Erik Billow.

Många affärer

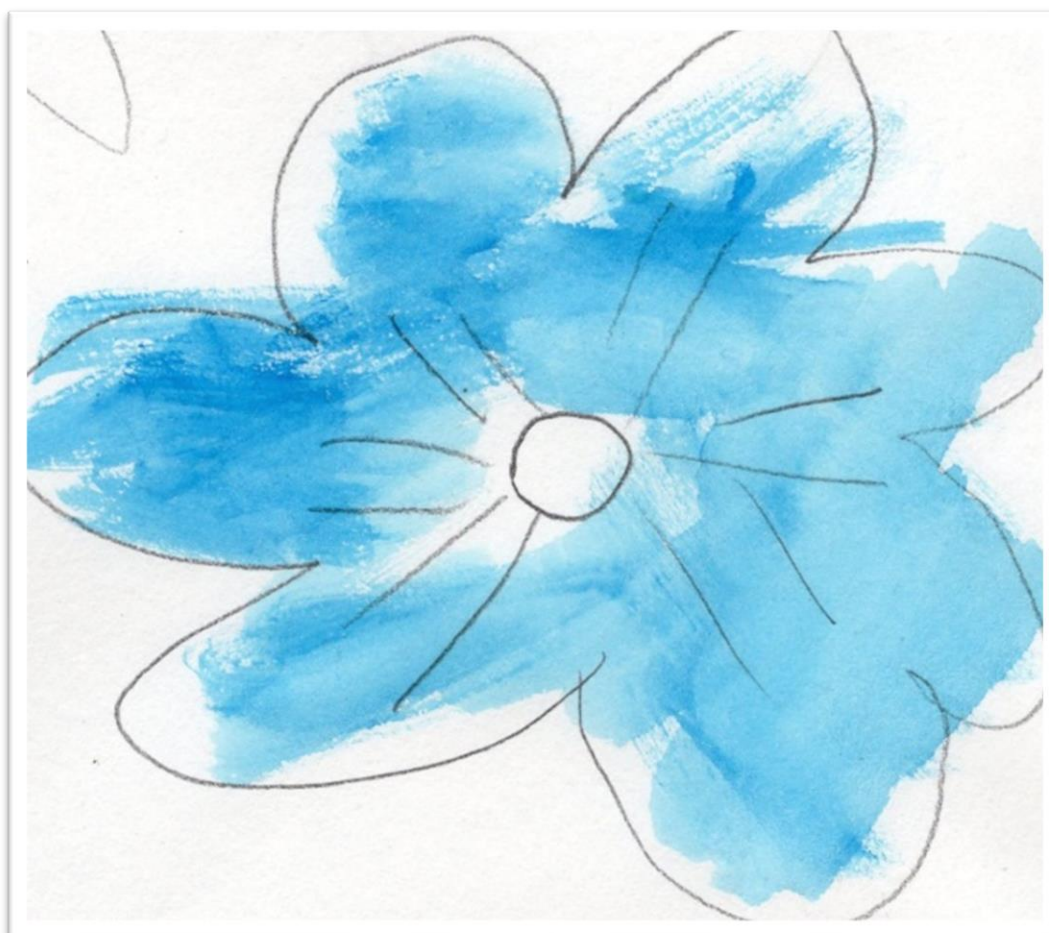
I Växbo fanns en gång tre affärer. Den sista lades ner i slutet på 80-talet.

Växbo kapell

Kapellet byggdes 1924 det besöktes 1933 av bland andra ärkebiskopen.

Stora branden i Växbo 1882

Mellan skolan och platsen för Växbo kapell fanns ett stort antal gårdar och hemman som stod tätt ihop. Under 1870 talet beslutades om "laga skifte". Det innebar att vissa hemman skulle flyttas ut i byn från platsen. Innan den hann påbörjas startade av oklar anledning vid valborgsmässotid en brand i en trösklada. Den branden ödelade i stort sett alla byggnader på platsen. Man lyckades bara rädda någon enstaka byggnad. Skolan, som var hotad, lyckades dock räddas. Samtliga djur utom en gris räddades samt mycket av lösöret från gårdarna. Det ryktades om att branden var beställd och anlagd.

Rengsjö/Växbo 2022

Rengsjö/Växbo är beläget ost/nordost om Bollnäs och består av många mindre byar. Här bor 1897 personer (2018).

Vi är många som värnar om vår bygd och som vill att den ska fortsätta att utvecklas tillsammans med oss som bor och lever här. Vårt starka föreningsliv lyfter bygden till en aktiv och attraktiv plats att bo och verka på.

När man är i Rengsjö/Växbo befinner man sig i en odlingsbygd rik på sjöar och starkt kuperat skogslandskap. Här passerar Sveriges längsta rullstensås, den 500 kilometer långa Uppsalaåsen. Här berikas vi av fiskerika vatten och under snörika vintrar cirka 140 kilometer välpreparerade skoterleder.

De största sjöarna heter Växsjön, Hölesjön, Skid tjärn och Östersjön. Skid tjärn är känd för sitt klara och kalla vatten. Det är för att sjön inte har några inlopp utan vattnet kommer ur källor från botten.

De högsta bergen i området heter Stora Höleklack (352 m.ö.h.), Nybohocken (337 m.ö.h.), Skogberget (310 m.ö.h.) och Bullerberget (195 m.ö.h.). Det finns utsiktstorn på två av bergen; Stora Höleklack och Bullerberget.

Rengsjö

I Löten som är centralorten i Rengsjö finns bygdens lanthandel, pizzeria, camping och ett antal företag. Här finns även Ringshög med restaurang, som drivs av Bollnäs kommun, och lägenheter för alla åldrar att hyra. Lägenheter som även är anpassade till trygghetsboende.

Västerby är Rengsjös hembygdsby som drivs och förvaltas av hembygdsföreningen. Här arrangeras marknader, bakluckeloppisar samt "På Gammelmormors tid" – där barnen får klä ut sig till piga eller dräng, leka som förr i tiden, träffa bondgårdens djur och äta gammeldags mellanmål på fäbodvallen samt andra tillfälliga arrangemang såsom bröllop, fester e.t.c.

I "Rängschö" taler vi ganska brett! Byar som vi har henne är:

Berga	Björtomta	Glössbo	Knyssla	Nordanhöle	Pålberg	Svedja
Västerby	Västerböle	Västra Höle	Yxbo	Österböle	Östra Höle	

Växbo

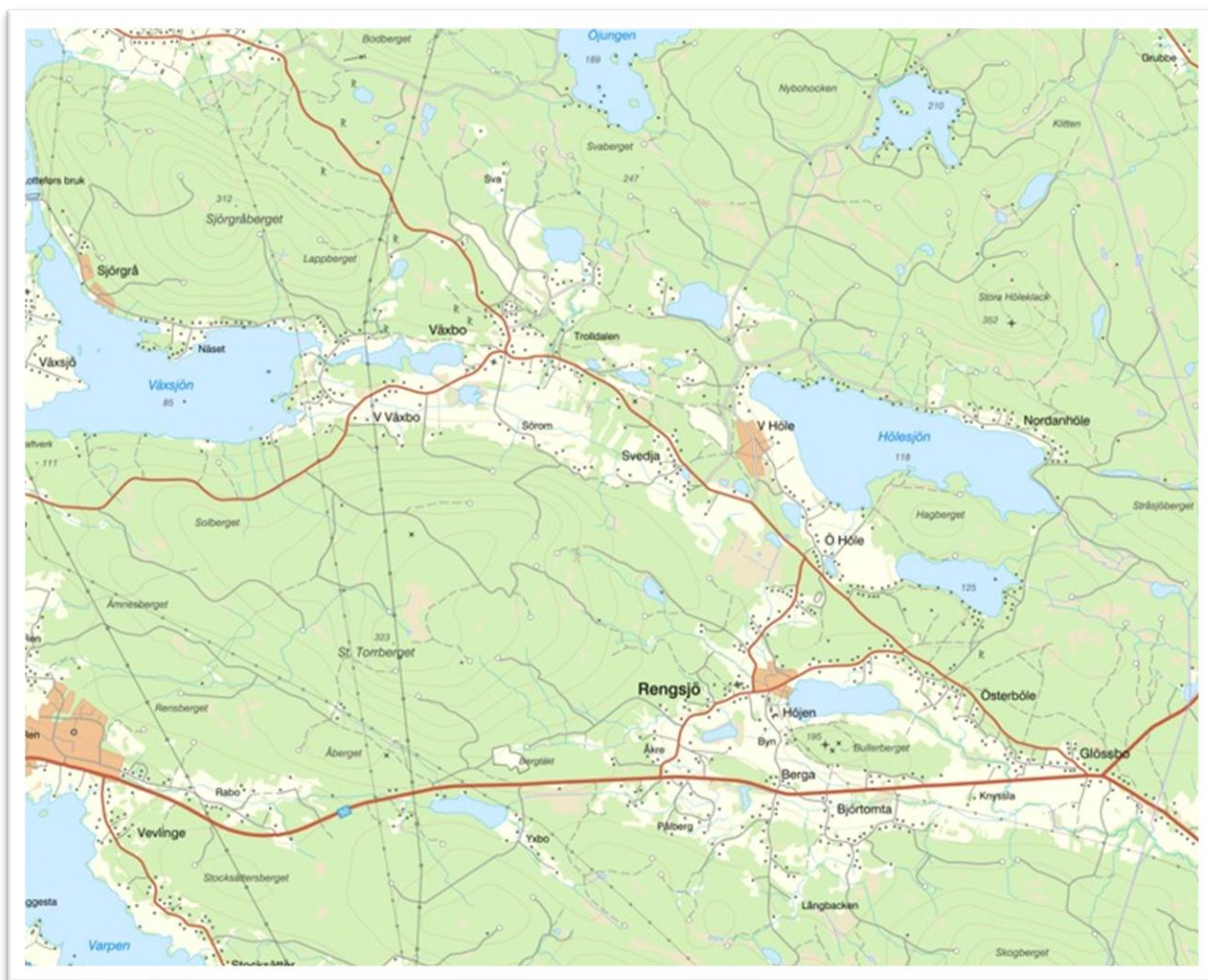
Är idag lite av en turistisk entreprenörsbygd som besöks både av många turister och hemester-firare. Här finner man Växbo Lanthandel med café och hemmagjord glass, Växbo Lin som förvaltar arvet efter linets glansdagar, med bruksföremål i linne ett naturmaterial som håller i generationer.

Trolldalen i Växbo förvaltas idag av föreningen Trolldalen. Här finns möjlighet till guidad tur genom en unik samling byggnader bevarade sedan den tid då linet var eviktigt för välståndet i Hälsingland.

Vid vackra Trolldalen kan man fika på Växbo bageri och äta på Växbo kvarn en arena för lokalproducerad mat som under ett flertal år placerat sig på White Guide under "God klass". Här finns även Växbo Lin – bygdens stolta förvaltare av ett av Sveriges stora kulturarv – linet.

Enligt oss som bor här är Växbo beteckningen på själva "byn", sen finns här delar med olika namn:

Laviken	Rabo	Sjörgrå	Sågbyn	Sörom
Västra Växbo (Västerboene)			Överbacken	

Service

Offentlig och kommersiell service

- Lötens Handel
- Lydén's bilverkstad
- Petras pizzeria
- Förskola
- Rengsjö Skola F-6
- Ringshög – lägenheter och restaurang

Besöksmål

- Väsby lin
- Väsby krog
- Väsby bageri
- Trolldalen Väsby
- Väsby Lanthandel, Café
- Väsby kapell
- Majas Café och presenter
- Ohlandersgården
- Hälsinge skaparstudio
- Västerby – hembygdsbyn i Rengsjö
- Rengsjö Kyrka

Fritid och Föreningsliv

Att bygdens fritidsliv idag drivs genom starka och aktiva föreningar är ett faktum. Här finns ett 30-tal föreningar, med väg- och vattenföreningar inräknade, där många av orsborna ingår och är aktiva i ett flertal av dem. Rengsjö Framtid och Nya Växbobygden är rösterna för den lokala utvecklingen med målet om en bygd där många bor, trivs och utvecklas tillsammans.

Fritidsaktiviteter man lätt når genom föreningslivet är bland annat fotboll, fiske, jakt, skoterleder, ridsport, gymnastik och vävning.

Föreningar Rengsjö/Växbo

- Rengsjö Framtid
- Nya Växbobygden
- RSK – Rengsjö Sportklubb
- Rengsjö skoterklubb
- Höle Bygdegårdsförening
- Rengsjö Fiskevårdsförening
- Rengsjö Hembygdsförening
- Föreningen Trolldalen
- Rengsjöhästen

Natur och Kultur

Föreningslivet i Rengsjö/Växbo står för stor del av bygdens kulturinslag, evenemang och underhåll av leder och vattendrag.

- På Gammelmormors tid
- Skoterleder 15 mil
- Ridhia - Rengsjöhästen anläggning
- IP med fotbollsplaner, hockeyrink, utegym, discgolf och elljusspår
- Hardrevet - vårmarknad
- Rengsjö Camping
- Fjällmyrtjärn – med anpassade bryggor för funktionsnedsatta
- Ett flertal fiskevatten
- Tipslunken
- Hölesjön Runt
- Skidtjärn Badplats
- Höleklack
- Bullerberget
- Skogberget

Samlingslokaler

- RSK-lokalen
- Höle Bygdegård
- Växbo Bygdegård
- Rengsjö Församlingshem

SWOT-analys

SWOT-analys står för styrkor, svagheter, möjligheter och hot.

Genom granskning av dessa kan vi här värdera bygdens starka och svaga sidor. I detta tydliggörs påverkan från vår omvärld och vi kan identifiera möjligheter att hantera omvärldens ständiga förändringskrav.

Styrkor

- Många småföretag
- Lättillgänglig natur, jakt & fiske
- Närproducerade produkter
- Hantverkskunnande
- Befintlig tomtmark
- Attraktiva besöksmål
- Sammanhållning över generationer
- Aktivt föreningsliv
- Skola och Förskola
- Geografiska läget
- Attraktiv bygd

Svagheter

- Brister i allmänna kommunikationer
- Brist på hyresrätter
- Svag mobiltäckning i vissa områden
- Ej heltäckande bredband
- Distriktssköterska saknas
- Utlämningspunkt för systembolag saknas.
- Spel (tips/ATG) saknas
- För få arbetstillfällen
- Infrastrukturen för gång- o cykelvägar, belysning

Möjligheter

- Midnäs gamla industriområde
- Bostadsbyggande
- Utveckla aktiviteter/upplevelser i bygden
- Utveckla företagandet genom mer samverkan och marknadsföring
- Utveckla servicen
- Utveckla infrastrukturen
- Handelsplattform
- Yngre familjer
- Gårdsförsäljning
- Utveckla hemsidan Rengsjö.se
- Hopp-on/Hopp-off buss Bollnäs-Växbo-Rengsjö
- Naturen
- Besöksmålen
- Utveckla lanthandeln
- Idrottsplatsen
- Ökad livsmedelsproduktion
- Attrahera storstadsbor

Hot

- Lanthandeln läggs ner
- Restaurangen på Ringshög läggs ner
- Avfolkning
- Fortsatt avsaknad av byggande av lägenheter
- Försämrade service
- Fortsatt avsaknad av samverkan med kommunens politiker och tjänstepersoner
- Svårighet att hitta ny krögare till Växbo Krog
- Lantbrukens möjlighet till försörjning

Lokalekonomisk analys - Rengsjö/Växbo i siffror

Nuläge

Befolkningen har under de senaste 10 åren omväxlande ökat och minskat men hållit sig på samma nivå. Vid årsskiftet 2018/2019 var folkmängden i området 1897 personer.

Här är vi stolta över vår förskola och Rengsjö Skola F6. Här går cirka 120 elever från Förskoleklass och upp till årskurs 6. På Förskolan går cirka 65 barn. En mycket viktig kugge i hjulet som bygger fortsatt utveckling av Rengsjö/Växbo.

Avsaknaden av hyresrätter och lägenheter gör att flyttprocessen stannar av i bygdens hus och gårdar. Den äldre generationen blir inte kvar och drömmen om den första lägenheten för våra ungdomar/unga vuxna uppfylls i de flesta fallen utanför Rengsjö/Växbo.

Efter Covid-19 och den pandemi vi nu tänker att vi är på väg att ta oss igenom vet vi idag att pandemier är ett mycket stort hot för vårt samhälle. Samtidigt har vi lärt en massa under denna tid som vi alla behöver ta till oss av och lära att använda i våra liv. Exempelvis att handla närmare våra hem – vilket det torde kunna vara en öppning för mer lokal ekonomi inom cirkulär ekonomi*.

Idag finns inget direkt hot för nedläggning av Förskola och Rengsjö skola F6. Vilket är jättebra! Utan förskola och skola kommer barnfamiljer inte att bo kvar/inte hitta hit. Då finns de yngre generationerna inte på bygden och anledning till fortsatt lokal utveckling utarmas.

*Lokal ekonomi inom cirkulär ekonomi handlar i grund och botten om att nyttja och hushålla med befintliga resurser inom ett lokalsamhälle, som i sin tur socialt och ekonomiskt kan gynna lokala aktörer och samhällen.

Kort självbiografi i siffror (2018)

- Här finns 830 hushåll.
- Här bor 1897 personer varav 913 kvinnor och 984 män.
- Medianinkomsten* är 372 000 kronor.
- Medelinkomsten per hushåll är 421 000 kronor
- Medelåldern är 43,4 år.
- De flesta byggnader som är bebodda består av småhus.
- Bebodda lantbruksfastigheter utgör 26% av alla bebodda fastigheter.
- Det finns få hyresfastigheter. Av totalt 1597 fastigheter är endast 20 hyreshus.
- 72 personer bor i hyreslägenhet.
- Förvärvsarbetande med bostad i området är 966 varav 620 arbetspendlar ut från området.
- 191 personer arbetspendlar in till Rengsjö/Växbo.
- Ett mindre antal aktiva lantbruk.

*Medianinkomst är den mittersta lönen när alla löner i den utvalda gruppen sorterats i stigande ordning.

Befolkningsutveckling

Register: Registret över totalbefolkningen (RTB)

År	Befolkning		Totalt
	Män	Kvinnor	
2009	982	928	1 910
2010	978	924	1 902
2011	989	941	1 930
2012	985	935	1 920
2013	975	930	1 905
2014	988	944	1 932
2015	986	938	1 924
2016	1 008	921	1 929
2017	981	927	1 908
2018	984	913	1 897

Hur försörjer vi oss?

Stora Arbetsplatser

- Rengsjö förskola
- Rengsjö Skola F-6
- Ringshög
- Termap
- Dannes Transport
- Humana Rengsjö Vårdcenter
- Växbo Lin
- Växbo Krog

Plus cirka 130 småföretag.

Näringsgrenar utifrån antal arbetsställen

- Jordbruk, skogsbruk och fiske 198
- Fastighetsverksamhet 31
- Byggverksamhet 30
- Verksamhet inom juridik, ekonomi och teknik 30
- Tillverkning 18
- Handel; reparation av motorfordon och motorcyklar 16
- Transport och magasinering 13
- Kultur, nöje och fritid 13
- Annan serviceverksamhet 11
- Hotell- och restaurangverksamhet 7
- Vård och omsorg; sociala tjänster 5
- Finans- och försäkringsverksamhet 5
- Uthyrning, fastighetsservice, resetjänster inkl. stödtjänster 4
- Informations- och kommunikationsverksamhet 4

Förvärvsarbetande personer

De bosatta i området 2017 arbetade inom nedan näringsgrenar.

Källa: Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik

• Jordbruk, skogsbruk och fiske	103
• Tillverkning och utvinning	105
• Energi och miljö	17
• Byggverksamhet	107
• Handel	81
• Transport	52
• Hotell och restaurang	10
• Information och kommunikation	10
• Finans- och försäkringsverksamhet	15
• Fastighetsverksamhet	7
• Företagstjänster	74
• Offentlig förvaltning	33
• Utbildning	113
• Vård och omsorg	167
• Personliga och kulturella tjänster	31
• Okänd bransch	19

Fördelat per Sektor

• Statlig sektor	25
• Landsting	29
• Kommun	221
• Privat	<u>668</u>

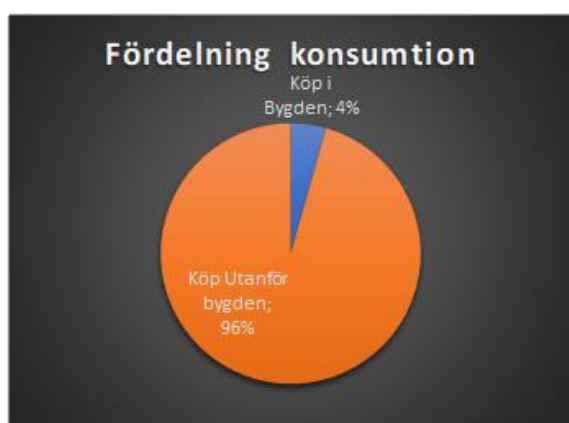
Totalt 943

Pengar lägger vi på

Inkomster och Utgifter

Bygdens totala köpkraft på 349,4 miljoner kronor är beräknat på 830 hushåll som har en disponibel medelinkomst på 421 000 kr (SCB 2018).

Enligt SCBs statistik fördelar sig hushållens konsumtion enligt de kategorier som finns i tabellen nedan. Vi har försökt jämföra hushållens konsumtion med den produktion som sker lokalt. För att göra det har vi samlat information från så många lokala företag som möjligt genom att fråga dem om deras omsättning lokalt respektive utsocknes. Vi har enbart tagit med lokala företag vars verksamhet normalt vänder sig till ortsborna.

Av totalen köper vi bybor 4,4% lokalt och resterande 95,6% köps utanför byn. Samtidigt säljer företagen för 88,5 miljoner till personer som inte bor i Rengsjö/Växbo.

Vi bybor är således inte så köptrogna vår egen lokalmiljö, vilket delvis beror på att det saknas naturligt utbud av vissa tjänster/varor lokalt. Men det finns ändå utrymme för att öka de lokala köpen för att stödja den egna bygden.

Utgiftspost	Summa Mkr	Köp i Bygden	Köp Utanför bygden	Försäljning till besökare
Köpta livsmedel	35,3 Mkr	1,3 Mkr	34,0 Mkr	1,4 Mkr
Utemåltider	11,2 Mkr	1,5 Mkr	9,7 Mkr	0,2 Mkr
Sprit, Vin, starköl	3,7 Mkr	0,0 Mkr	3,7 Mkr	0,0 Mkr
Tobak	2,1 Mkr	0,3 Mkr	1,8 Mkr	0,3 Mkr
Förbrukningsvaror	6,3 Mkr	0,0 Mkr	6,3 Mkr	0,0 Mkr
Hälso och sjukvård	6,5 Mkr	0,0 Mkr	6,5 Mkr	0,0 Mkr
Hushållstjänster	23,7 Mkr	0,0 Mkr	23,7 Mkr	0,6 Mkr
Bostad	80,6 Mkr	8,8 Mkr	71,8 Mkr	61,0 Mkr
Kläder och skor	14,5 Mkr	0,0 Mkr	14,5 Mkr	0,0 Mkr
Transport	47,1 Mkr	1,4 Mkr	45,7 Mkr	8,2 Mkr
Möbler och husgeråd	16,1 Mkr	0,2 Mkr	15,9 Mkr	7,9 Mkr
Försäljning övrigt	39,2 Mkr	1,3 Mkr	37,9 Mkr	8,8 Mkr
Fritid och kultur	63,1 Mkr	0,5 Mkr	62,6 Mkr	0,0 Mkr
Summa	349,4 Mkr	15,3 Mkr	334,1 Mkr	88,5 Mkr

Utmaningar

Ökad köptrohet till Lötens Handel

Behovet att öka köptroheten till Lötens Handel är inget nytt för oss ortsbor – det har funnits länge. Men hur kommer vi dit? Omsättningen på Lötens handel talar sitt tydliga språk. Bygden är inte köptrogen vår egen lanthandel. Med ny handlare sen juli 2022 bör vi alvarligt försöka hitta en lösning till detta.

- Folkbokförd befolkning för butikens upptagningsområde var totalt 1629 personer 2020-12-31.
- I nuläget har cirka 1550 personer kortare väg än 10 km till närmaste matvarubutik. Utan Lötens Handel har endast 100 personer kortare än 10 km vilket ger en försämring för 1450 personer. Ur miljöperspektiv ger detta att koldioxidutsläppen ökar med totalt 88 ton då avstånden ökar.

Lötens Handel med sin nye ägare börjar nu ta form och hyllorna fylls med varor och närproducerat. Det börjar smått att synas en liten förändring i form av exempelvis rabatterade priser via annonsering på Facebook. Här ska man veta att det inte är så enkelt att jobba med just rabatterade priser för mindre butiker då man här normalt inte har samma inköspriser som större butikskedjor.

Kan vi ortsbor tillsammans kraftsamla för att vända trenden och öka vår köptrohet för Lötens Handel? Att handla lokalt är att gynna servicen som vi alla som bor här egentligen vill ha tillgång till och skriker efter då den försvinner.

Tillgång till fler bostäder och lägenheter möjliggör

- snabbare generationsväxlingar i bygdens gårdar/hus/villor
- förstagångsbostäder för bygdens unga vuxna
- att äldre kan bo kvar i bygden

En stabil boendekedja i Rengsjö/Växbo leder till

- skolans bevarande
- ökat företagande på bygden
- möjlighet till ökad service

Möjligheter & Potential

Efter att ha tagit fram denna LEA och samtidigt jobbat fram den lokala utvecklingsplanen har vi skapat oss en god bild av bygdens potential och möjligheter. Redan idag finns här många väsentliga delar som bygger ett lokalsamhälle såsom livsmedelsaffär, bensin- och dieselpump, och stora redan etablerade besöksmål.

Här finns förskola och skola som bygden värnar om och ser som en av våra stora byggstenar för att vi ska lyckas jobba med hållbar lokal utveckling.

Här finns god potential för att utveckla turismen genom bygdens natur, kultur och de besöksmål som finns idag. Aktiviteter och evenemang skapas idag via många starka föreningar.

Bygden behöver tillgång till mer boende i form av både fast- och fritidsboende samt bäddar för övernattnings till turister. Ett måste för att vår bygd ska lyckas att generationsväxla effektivare, fler ska vilja spendera mer av sin fria tid här samt att turister stannar längre för att upptäcka hela bygden och dess omnejd.

Att skapa ett centralt nav, som exempelvis en nod med café, restaurang och kontorshotell, ger vår bygd en gemensam samlingspunkt där många delar snurrar runt, som exempelvis "turismen i bygden". En mötesplats för social samvaro och som skapar nya arbetstillfällen.

Kan vi få "kronan att snurra längre" inom vår bygd bygger vi tillsammans fortsatta och ökade möjligheter för hållbar service, företagande och hållbar utveckling av Rengsjö/Växbo.

Hur kan jag vara med och göra skillnad?

Genom framtagandet av denna lokalekonomiska analys ser vi att möjligheten för ökad lokal handel och service inom Rengsjö/Växbo är stor om vi Ortsbor lär oss att i högre grad i första hand gynna våra lokala företag.

Bygdens totala köpkraft på 349,4 miljoner kronor är beräknat på 830 hushåll som har en disponibel medelinkomst på 421 000 kronor (SCB 2018). Av totalen köper byborna 4,4% lokalt och resterande 95,6% köps utanför byn.

Om varje hushåll spenderar 20 kronor mer per dag på varor och tjänster på orten så ökar den lokala omsättningen med 3 029 500 kronor på ett år!

Om jag vill....

.. behålla Lötens Handel, handlar jag där regelbundet för att den ska finnas kvar på orten.

.. att det ska finnas service som är lokal anlitar jag ortens firmor när jag renoverar.

.. behålla den kultur som byggs upp av föreningslivet besöker jag olika marknader, tillställningar och evenemang som arrangeras på bygden.

Det är vi Ortsbor som med vår köpkraft styr utvecklingen av service och handel i bygden. Ju fler vi är som handlar lokalt desto bättre förutsättningar skapas för det lokala utbudet.

Strategiska utvecklingsområden

Vår vision inför framtiden

"Att bevara och utveckla en levande landsbygd med naturnära boende som är attraktivt att bo, verka och leva i."

För att kunna genomföra vår vision har vi **prioriterat fem strategiska utvecklingsområden inom Rengsjö/Växbo:**

- * Vi vill verka för en utveckling av bostadsbeståndet
- * Vi vill verka för att säkerställa och utveckla befintlig service
- * Vi vill säkerställa och utveckla infrastrukturen
- * Vi vill förstärka samverkan mellan föreningar, företag samt kommunens tjänstepersoner och politiker
- * Vi vill säkerställa och utveckla aktiviteter och upplevelser

Strategiska utvecklingsområden

Bostäder

Bostäder för olika målgrupper

- Nyproduktion för att få boenderotation och frigöra villor och hus i området.
- Nyproduktion lägenheter för första egna boendet.
- Nyproduktion för att locka storstadsbor med distansarbete.

Service

- Byanpassat tjänsteutbud.
- Distriktssköterska.
- Aktivitetsarena/Ungdomsgård.
- Rengsjöbladet (återuppstå).
- Skapa byns samlingspunkt.
- Utveckla hyr- och övernattningsboende.

Infrastruktur

- Bättre samarbete mellan kommunen och bygden.
- Bättre kommunikationer: Gång och cykelvägar, bussar (100 och 78), Bilpool/Flex taxi.
- Mobilnät och fiber (goda förbindelser till alla).
- Utbyggt Kommunalt vatten i Växbo.
- Elnätet – ersättning av luftledningar med jordkabel.

Samverkan

- Företagssamverkan för att effektivt förbättra marknadsförutsättningarna.
- Samverkan företag – föreningar i syfte att nyttja resurser effektivt.

- Midnäs gamla brädgård – planering av nya industrietableringar.
- Kommunens engagemang för Växbo och Rengsjö.
- Ökat engagemang i den lokala utvecklingen genom Rengsjö Framtid/Nya Växbobygden.
- Ökat engagemang bland ungdom i den lokala utvecklingen.
- Handelsplattform – turism, upplevelser, boende, hantverk, fiske och lokal företagsinformation.
- Kontorshotell.

Upplevelser och aktiviteter

- Utveckla kulturen/historien.
- Utveckla och samordna bygdens turistattraktioner.
- Skidtjärnsbadet – renaste vattnet i Hälsingland.
- Vandringsled runt Östersjön.
- Skapa leder med start i Löten resp Trolldalen med avståndshänvisningar som leder besökaren genom byarna för en mer utvecklad upplevelse. Digital karta som ger besökaren möjlighet att få information om olika delmål på leden.
- Teater/Nöjesevenemang.
- Bok om Växbo/ Trolldalen.
- Upprätta en Kultur och hantverkshistorisk Bank.
- Ta fram en "bank" med framtida landskapsvårdande insatser.
- Utveckla samarbeten med kyrkan.

Vad är en översiktsplan?

Alla kommuner ska enligt plan- och bygglagen ha en översiktsplan som omfattar hela kommunens yta. Översiktsplanen utgör kommunens bedömning av hur mark- och vattenområden i stora drag kommer att användas och hur bebyggelsen ska utvecklas under de närmaste 10–15 åren. Den är inte juridiskt bindande och den aktualitetsprövas varje ny mandatperiod.

www.boverket.se

Bollnäs - möjligheternas kommun

Bollnäs är möjligheternas kommun i Hälsingland. I vår vision för 2030 har vi beslutat att vi vill ha en hållbar utveckling med tillväxt och goda möjligheter till utbildning. Vi vill också ha ett jämställt och miljöanpassat samhälle präglad av trygghet, demokratiska värderingar, mångfald, upplevelser och framtidstro.

www.bollnas.se

Översiktsplanen behandlar bland annat

- Demokrati, hälsa, livskvalitet
- Natur- och kulturmiljöer
- Ekonomi och resurser
- Teknisk försörjning och trafik

Behov av Översiktsplan för Rengsjö/Växbo

Rengsjö och Växbo är i stort behov av en ny översiktsplan eller områdesplan. Redan i mars 1974 antog Kommunfullmäktige upprättat förslag till program för det fortsatta arbetet med fysisk riksplan. Arbetets omfattning skulle bestå i områdesavgränsningar och precisering. Säkerställandet skulle ske i kommunöversikten under 1974–1975. Dock blev inget arbete slutfört. Under tidigt –80 tal (Byggnadsnämnden 1982-02-25 §76) gjordes ett skissförslag till Områdesplan av dåvarande stadsarkitekten Mats Ökvist tillsammans med Göran Göransson (Planingenjör). Detta förslag innehåller en genomgång av hur Rengsjö skulle planläggas och utvecklas. Dock antogs aldrig detta förslag och sedan dess har inget mer hänt. Det är således hög tid att genomföra denna översiktsplan eller områdesplan för Rengsjö och då även passa på att göra detta för Växbo.

Vidare behöver även delar av Rengsjö Centrum detaljplaneras. Detta gäller främst centrala området av Löten. Orsaken till detta är att området är tätbebyggt och det finns även en del kommunal verksamhet på området. Då bör det vara detaljplanerat. Idag är endast campingområdet detaljplanerat.

Övrigt

Kontakt

Rengsjö Framtid www.rengsjo.se

Nya Växbobygden www.vaxbobygden.se

Källor

Rengsjo.se - Margareta Sosnierz sammanställning " Glimtar ur Rengsjö historia en liten översikt" från 1986, samt Wikipedia.

Länk till föreningar

Rengsjö framtid www.rengsjo.se

Rengsjöhästen www.rengsjohasten.se

Nya Växbobygden www.vaxbobygden.se

RSK – Rengsjö sportklubb www.rengsjosk.se

Rengsjö Hembygdsförening www.vasterby.se

Föreningen Trolldalen www.trolldalenivaxbo.se

Rengsjö fiskevårdsförening www.rengsjofiske.se

Rengsjö skoterklubb www.rengsjoskoterklubb.se

Höle bygdeförening [facebook](#)

Lokal Utvecklingsplan 2023 – 2024 Rengsjö och Växbo är framtagna via leaderprojektet Förädlingsmackapären Hälsingland med Hela Sverige ska leva X-ing Gävleborg som projektägare.

www.helasverige.se/gavleborg

Bilaga 1 – 48 Teckningar av elever åk 3 till åk 6 Tema "Mitt Rengsjö/Mitt Växbo"

